

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЋА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2016. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 8:
РЕВИЗИЈА И СИСТЕМИ ИНТЕРНЕ КОНТРОЛЕ

I - ТЕСТ ПИТАЊА

- 1. Ревизор није у могућности да изрази позитивно мишљење када постоје ове околности:**
 - a) ограничење у погледу обима ревизије
 - b) постоји разумно увјерење да је предузеће способно да трајно послује, а та информација је објављена у финансијским извјештајима
 - c) размимоилажење са управом у погледу прихватљивости рачуноводствених стандарда
 - d) Ако ревизор закључи да криминална радња или грешка има материјално значајан ефекат на финансијске извјештаје, а тај ефекат није на одговарајући начин одражен или исправљен у рачуноводственим извјештајима

- 2. Акције, политике и процедуре које одражавају свеукупан однос управе, директора и власника неког предузећа према контроли и њеном значају у предузећу називају се:**
 - a) контролне активности,
 - b) контролно окружење,
 - c) систем интерне контроле.

- 3. За први ангажман, сугерише се да ревизор треба да добије задовољавајуће доказе да:**
 - a) почетни биланси не садрже грешке које значајно утичу на финансијске извјештаје текућег периода;
 - b) су закључна салда претходне године правилно пренесена у текући период;
 - c) су одоварајући рачуноводствени стандарди досљедно примијењени.

- 4. Битне карактеристике аналитичких поступака су:**
 - a) помоћ при планирању природе, временског распореда и обима поступака ревизије,
 - b) добијање доказа о одређеним изјавама управе, у вези са салдима рачуна или класама трансакција,
 - c) помоћ при процјени донесених закључака и оцјени укупне презентације финансијских извјештаја.

5. Извјештај ревизора треба да садржи сљедеће елементе:

- a) наслов,
- b) пошиљалац,
- c) прималац,
- d) уводни параграф,
- e) основни параграф,
- f) параграф у којем се описује природа ревизије,
- g) параграф у којем је изражено мишљење и финансијским извјештајима,
- h) датум извјештаја,
- i) датум почетка рада на ревизији,
- j) адреса ревизора,
- k) потпис ревизора

6. Приликом провјере изјаве/тврдње о постојању неког средства, ревизор обично креће од:

- a) од задовољавајућих доказа до рачуноводствене евиденције,
- b) од рачуноводствених извјештаја до потенцијално неевидентираних ставки,
- c) од потенцијално неевидентираних ставки до рачуноводствених извјештаја,
- d) од рачуноводствених евиденција до задовољавајућих доказа.

7. Повезани субјекти су:

- a) субјекти који су на било који начин повезани у обављању својих пословних активности,
- b) придružена предузећа, дефинисана МРС 28 – Улагања у придružена предузећа,
- c) поједини купац, добављач, давалац франшизе или генерали агент с којим друго предузеће обавља значајан обим пословања искључиво на основу економске зависности која из тога произилази,
- d) субјекти који су на било који начин повезани власнички или родбински преко заједничких власника,
- e) субјекти уколико један од њих има могућност да врши контролу над другим субјектом или да врши значајан утицај на доношење пословних и финансијских одлука другог субјекта,
- f) субјекти који један у другом имају власничко учешће више од 10%.

8. Индикације ризика одрживости претпоставке о сталности правног лица - клијента ревизије:

- a) захтијевају одговарајуће ревизијске поступке усмјерене на прикупљање задовољавајућих ревизијских доказа у покушају да, до потребног степена сопствене увјерености, разријешу сумњу у погледу способности правног лица да и даље, у догледној будућности, настави са пословањем.
- b) не захтијевају посебне ревизијске поступке јер одговорност за одрживост те претпоставке лежи на руководству и не тангира извјештај ревизора,
- c) могу бити ублажене дејством других фактора који балансирају дејство тих индикација.

9. Радни папири:

- a) Су директно помоћно средство у планирању, обављању и супервизији ревизије,
- b) Садрже евиденцију о одговорном ревизорском тиму и накнади,
- c) Садрже евиденцију доказа прикупљених током обављања ревизије.
- d) Помажу при општој анализи посла обављеног на ревизији
- e) Служе ради презентације мишљења управном одбору клијента.

- 10. Шта су од наведеног представља уобичајене примјере рачуноводствених процјена:**
- Амортизација којом се набавна вриједност основних средстава алоцира на трошкове током њиховог корисног вијека трајања,
 - Обрачунати приходи,
 - Обрачунате пореске обавезе,
 - Резервисање за добитке по основу тужби и судских спорова,
 - Губици по основу краткорочних уговора о изградњи,
 - Резервисање на име трошкова одржавања у гарантном року.
- 11. Савремени приступ интерној контроли подразумијева :**
- Помоћ у планирању и обављању интерне ревизије,
 - Помоћ у планирању и обављању екстерне ревизије
 - Превентивно дјеловање и примјену начела самоконтроле
 - Све наведено
- 12. Утврђивање узрока који су довели до пословних проблема типа: Грешке у испорукама због слабог управљања залихама, оштећене испоруке роба као посљедица лоше контроле квалитета и сл. дио су:**
- Оперативне ИР
 - Финансијске ИР
 - Управљачке ИР
 - Ништа од наведеног
- 13. Основ за покретање појединачне интерне ревизије је :**
- Искључиво оперативни годишњи план рада ИР одобрен од стране ОР
 - Налогом за покретање интерне ревизије потписаним од руководиоца организације
 - Оперативним годишњим планом ИР и у изузетним случајевима налогом за покретање интерне ревизије потписаним од стране руководиоца ИР
 - Налогом власника и управе о покретању ИР
- 14. Кључни циљ савремене интерне ревизије у предузећу је:**
- Да врши контроле и ревизију процеса управљања
 - Да независно, објективно врши ревизију финансијских извјештаја
 - Да дода вриједност и побољша пословање организације
 - Да независно, објективно врши ревизију финансијских извјештаја и врши савјетовања
- 15. Према законском третману интерне ревизије у БИХ кључну везу између власника и функције интерне ревизије има:**
- Надзорни одбор
 - Скупштина дионичара
 - Одбор за ревизију
 - Уред главног ревизора
- 16. Прије израде оперативног плана интерне ревизије израђује се :**
- оперативна студија ризика
 - стратешки план ревизије
 - студија ризика и стратешки план ревизије
 - студија ризика финансијског извјештавања

17. Како се треба изразити мишљење с резервом.

- a) финансијски извјештаји су «презентовани фер и објективно»
- b) финансијски извјештаји су «у цјелини посматрано презентовани фер»
- c) финансијски извјештаји су «презентовани фер, осим за» ефекте и сегменте који су посебно образложени

18. Провођењем ревизијских поступака ревизор испитује различите врсте ревизијских доказа. Висок (велик) ниво поузданости пружају следећи докази:

- a) Конфирмације
- b) Докази добијени поновним извођењем
- c) Документација клијента
- d) Докази дојивени упитима запосленима или управи
- e) Докази добијени физичком провјером
- f) Докази добијени аналитичким поступцима
- g) Докази добијени посматрањем.

19. За дати ниво ревизијског ризика, прихватљиви ниво ризика неоткривања је

- a) у обрнуто пропорционалном односу спрема процијењеног ризика значајног погрешног приказивања за ниво тврдње
- b) у директно пропорционалном односу спрема процијењеног ризика значајног погрешног приказивања за ниво тврдњ
- c) ови ризици нису ни у каквом односу
- d) ниједно од горе наведеног

20. Према одредбама Међународних стандарда ревизије који се односе на преваре, која од наведених тврдњи није тачна:

- a) Примарна одговорност за превенцију и детекцију превара је на онима који су задужени за управљање субјектом и на управи
- b) Обављајући ревизију у складу с Међународним стандардима ревизије, ревизор је одговоран за стицање апсолутног увјерења да су финансијски извјештаји проматрани као цјелина без значајних погрешних приказивања, било да су узроковане преваром или погрешком.
- c) ризик да ревизор неће открити значајно погрешно приказивање усљед преваре управе је већи него усљед преваре запослених зато што је управа често у позицији директно или индиректно манипулирати рачуноводственим евиденцијама
- d) Приликом стицања разумног увјерења, ревизор има обавезу задржавања става професионалног скептицизма током ревизије

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1.

„А“ је грађевинско предузеће које котира на берзи и има годишњи приход од 350 милиона КМ и њихов пробни биланс успјеха показује добит од пословања у износу од 40 милиона КМ за годину завршно са 31. децембра 20x8. Ово је прва ревизија коју врши ова ревизијска кућа. Преглед претходног ревизора није открио разлоге за забринутост. Приликом обављања ревизије предузећа, водитељ ревизије је урадио нацрт извјештаја чији је извод дат испод.

а) Вредновање залиха

Залихе укључују 7 милиона КМ по трошку, за старе аутомобилске гуме. Овај материјал се нашироко користи у другим земљама као завршни слој за цесте. Уговор о изградњи цесте са Агенцијом за аутопутеве у овој земљи, државним органом за изградњу цеста, тренутно не дозвољава употребу овог материјала. Међутим, овај је случај био у разматрању, и како им је понуђена специјална цијена за овај материјал, предузеће „А“ је вјерујући у позитиван исход рјешења набавило материјал. У фебруару 20x9., мало прије него што је управа усвојила финансијске извјештаје, Агенција за аутопутеве је изјавила да употреба овог материјала није прихватљива. Када би се користила за послове који нису склопљени са Агенцијом, нето надокнадива вриједност не би прешла 2 милиона КМ. Финансијски директор сматра да питање Извјештаја агенције за аутопутеве није догађај након датума биланса стања који се треба исправити. Отпис залиха би се стога требао одразити у финансијским извјештајима слиједећег периода.

(10 поена)

б) Амортизација

20x4. године, предузеће је за 2,500,000 КМ купило два компјутерски контролисана копача, а 20x5. је набавило још два по истој цијени. Амортизација је обрачунавана линеарном методом по 10%, по истој основи као и претходно амортизовани обични копачи. Ове године, 20x8., предузеће је закључило да је напредак у технологији учинио њихове прве двије машине вриједним расходања, те да их треба замијенити најновијим моделима по цијени од 4,000,000 КМ за сваку. Шеф инжењеринга у предузећу вам је рекао да се технологија развија тако брзо да се чини да ће морати мијењати ове машине сваких пет година. Упркос овоме финансијски директор тврди да је амортизациона стопа од 10% у складу са гранским стандардом и одражава морални вијек машине. Он тврди да се напредак у технологији не може предвидјети и да нема оправданог разлога да се стопа амортизације повећа на 20% због могућности технолошке застарјелости.

(10 поена)

с) Потенцијалне обавезе

Агенција за аутопутеве је тужила предузеће за 50 милиона КМ због грешке у раду на недавно завршеној цести. Предузеће тврди да су задовољили спецификацију Агенције и да је све друго грешка инжењера Агенције који су направили грешку приликом израде спецификације. „А“ тврди да ту ништа није упитно, да нема могућности губитка случаја и да случај не треба објављивати као потенцијални догађај. Један предузетан новинар је недавно објавио чланак у којем наводи да и друге цесте које је ово предузеће градило имају сличне грешке. Генерални директор је признао да се испитују технике изградње предузећа од стране Агенције за аутопутеве. Ако предузеће изгуби овај случај његово будуће пословање би могло бити угрожено.

(10 поена)

Ваш задатак је да:

Објасните утицај сваког случаја:

- i. на финансијске извјештаје и,
 - ii. ако предузеће одбије да измијени финансијске извјештаје, на извјештај ревизора.
- Ваш одговор би требао размотрити значајност гдје је то потребно.

Укупно (30 поена)

Рјешење:

а) Вредновање залиха

Ефекат на финансијске извјештаје

Залихе треба да буду вредноване по нижем од трошка и нето продајне вриједности (НПВ) према МРС 2. Како Агенција за путеве неће дозволити кориштење материјала на цестама, изгледа да је НПВ стварно 2м КМ.

Ефекат овога на финансијске извјештаје је да су залихе прецијењене за 5м КМ и резултирају тиме да су средства и добити прецијењени у значајном износу.

Аргумент директора да би залихе требале бити дјеломично отписане у слиједећем периоду није тачна. Залихе треба да буду отписане у овом периоду.

Ефекат на ревизорски извјештај

Уз 12.5% оперативног добитка, грешка је значајна.

Ревизори се неће сложити са рачуноводственим третманом залиха у финансијским извјештајима јер су по трошку, а не НПВ, у складу са МРС 2.

Грешка се не протеже на рачуне него само утиче на вредновање залиха. Преостали рачуни нису погрешно наведени.

Према томе, мишљење везано за залихе ће бити квалификовано на основу неслагања. Ово се очекује за квалификацију. Први параграф у дијелу давања мишљења ће успоставити разлоге за неслагање, а други параграф изражава мишљење.

б) Амортизација

Ефекат на финансијске извјештаје

Амортизација треба да буде терењена тако да отпише трошак средства у току очекиваног корисног животног вијека бизниса. МРС 16 *Некретнине, постројења и опрема* захтијевају да корисни животно вијек средства треба да буде ревидиран редовно, а амортизација усклађена тамо гдје постоји промјена у корисном животном вијеку.

Средства имају корисни животно вијек од само пет година. Финансијски директор их амортизује у току десет година.

Ефекат на ревизорски извјештај

Година набавке	Трошак 000 КМс	Терењење до 1.1x8.	ЊДВ 1.1.x8. \$000	Преостале године	Терењење потрбно у 20x8.г.	Стварно терењење у 20x8.г.	Потребно усклађивање
					На бази животног вијека од 5 година	На бази животног вијека од 10 година	(разлика)
20x5	5,000	1,500	3,500	2	1,750	500	1,250
20x8	8,000		8,000	5	1,600	800	800
							2,050

По 2,050,000 КМ разлика између два износа амортизације је на граници да буде значајна за рачуне.

Свакако, у питању је просуђивање и пошто је оно само на рубу значајности, ревизор вјероватно неће моћи да квалификује извјештај по овом питању.

Он ће то додати листи грешака и ако њихов збир постане значајан, ми ћемо требати да размотримо последице његовог извјештаја. Како изгледа да постоје значајне друге грешке, он ће можда морати да добро размотри квалификацију групе проблема осим ако нису направљене промјене.

с) Потенцијална одговорност / сталност

Ефекти на финансијске извјештаје

Директор вјерује да је могућност економског трансфера мала. Као у случају амортизације, ово је питање просуђивања од стране директора. Као такво, рачуни нису нетачни нити имају објављивање у парници.

Докази сугеришу да је мишљење директора погрешно и да постоји такође, истрага која је у току о другим проблемима. Ово подразумијева да је шанса економског трансфера већа и да ће обим тог трансфера довести у питање сталност која се примјењује на рачуне.

Ово значи да постоји наслијеђена несигурност на бази рачуна. Ако се за претпоставку о сталности докаже да је погрешна, финансијски извјештаји би требали да буду сачињени на другој основи, вјероватно на брек уп бази.

Ефекти на ревизорски извјештај

*** Потенцијална обавеза**

Ревизор се можда неће сложити са закључком директора да су економски трансфери слаби (мали). У овом случају, ревизор би желио да види објављивање износа у финансијским извјештајима.

Недостатак објављивања потенцијалне обавезе на рачунима не прожима рачуне.

Према томе, ревизор ће дати квалификацију “осим за” на ово објављивање, правећи на тај начин сам објављивање. Он ће оцијенити као неквалификован извјештај за остатак рачуна.

*** Сталност**

Појављивање парнице и владине инспекције ће сугерисати ревизору да, можда постоји проблем сталности са клијентом. Ово значи да постоји фундаментална својствена неизвјесност. Неизвјесност је фундаментална јер утиче на статус сталности компаније.

Ово ће значити да допунски параграф треба да буде додат у ревизорски извјештај између основе мишљења и мишљења. Он би требао пружити детаље фундаменталне неизвјесности. Он би такође требао навести да ревизорски извјештај није квалификован са овог аспекта.

Задатак број 2.

1. Ревизија се може разврстати у три врсте: 1) ревизија финансијских извјештаја, 2) ревизија подударности и 3) ревизија пословања.

За сваки од сљедећих примјера утврдити која врста ревизије најбоље описује особину ревизије која се проводи. Такође, навести врсту ревизора (екстерни, интерни или државни ревизор) који вјероватно обавља ревизију.

- a) Процијенити политике и поступке Министарства за храну и лијекове у погледу доношења нових лијекова на тржиште. (4)
- b) Утврдити објективан и реалан приказ биланса, извјештаја о добити и извјештаја о новчаном току Ајак Chemical. (5)
- c) Испитати поступке плаћања одјела за обавезе према добављачима код неког великог произвођача. (5)
- d) Процијенити оправданост предвиђених најамнина за планирану изградњу кућа за особе с ниским примањима. (4)
- e) Процијенити учинковитост употребе ресурса у Одјелу за пружање компјутерских услуга неког предузећа. (4)
- f) Ревидирати порезну пријаву партнерства у вези с промјенама на некретнинама. (4)
- g) Истражити могућност кривотворења платног пописа у пензијском фонду радничког синдиката. (4)

Рјешење:

- a) ревизија пословања, државни ревизор
- b) ревизија финансијских извјештаја, вањски ревизор
- c) ревизија пословања или ревизија подударности, интерни или вањски ревизор
- d) ревизија пословања, државни или вањски ревизор
- e) ревизија пословања, интерни или вањски ревизор
- f) ревизија подударности, државни ревизор
- g) ревизија подударности, државни или вањски ревизор